

РЕШЕНИЕ

№ 416

гр. София, 03.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 10-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на седемнадесети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Цветко Лазаров

Членове: Ралица Димитрова
Нина Стойчева

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Ралица Димитрова Въззивно гражданско дело
№ 20221000502342 по описа за 2022 година

Производството е образувано по въззивна жалба на И. М. П. срещу решение № 266064/ 11.10.2021г. на СГС, ГО, 24 състав, постановено по гр.д. № 2182/19г. , с което е отхвърлен изцяло предявеният от нея иск с правно основание чл.405 от КЗ във вр. с чл.134 от ЗЗД и чл.108 от КЗ във вр. с чл.86, ал.1 от ЗЗД.

Постъпила е въззивна жалба от „Уникредит лизинг“ ЕАД срещу решение № 261866/03.06.2022г., постановено по същото дело по реда на чл.250 от ГПК, с което е оставена без уважение молбата му за допълване на решението по делото като по отношение на него се прекрати производството.

Жалбоподателят И. П. счита, че първоинстанционното решение е неправилно и необосновано. Съдът едностранно е ценил част от доказателствата и доводите на страните и не е разгледал изцяло аргументите й за основателност на исковете. Поради това СГС е достигнал до грешен извод за тяхната неоснователност. Съдът не е приложил правилно материалния закон, а именно чл.408, ал.1, т.3 от КЗ във вр. с т.14.5 от ОУ, а и двете не могат да се прилагат съвместно. Едната е свързана с настъпване на застрахователно събитие е, другата с изключения от застрахователно

покрытие. Поддържа, че т.14.5 от ОУ е нищожна като противоречаща на закона- чл.408, ал.1 ,т.1 и т.2 от КЗ. Сред посочените в тази разпоредба хипотези, при които застрахователят може да откаже изплащане на застрахователно обезщетение липсва груба небрежност. Въззивникът сочи, че съдът е длъжен да следи служебно за неравноправни клаузи и твърди, че т.14.5 от ОУ е неравноправна, тъй като не е индивидуално уговорена. Пзовава се на Р № 143/19.01.2021г. по т.д. № 1505/20г., на ВКС. Счита, че съдът недопустимо се е позовал на чл.408, ал.1, т.3 от КЗ без такова възражение да е наведено в процеса. В тежест на ответника е да докаже неизпълнение на договорни задължения от страна на застрахования. Неправилно съдът се е позовал на чл.395, ал.4 от КЗ и т.50.2, т.50.5 и т.50.9 от ОУ. В жалбата се твърди, че застраховка „Каско“ има за цел да покрие риска от вреди, когато ПТП е по вина на самия застрахован. Неправилен е изводът на съда за наличието на груба небрежност, проявена от водача на застрахованото МПС. Непредпазливото нарушаване на правилата за движение по пътищата не може да обуслови груба небрежност. Счита, че правилната квалификация на иска е чл.405 във вр. с чл.384, ал.2 от КЗ, а не във вр. с чл.134 от ЗЗД.

Затова моли въззивния съд да отмени решението на СГС и да постанови друго, с което да уважи изцяло предявените искове.

Жалбоподателят „Уникредит Лизинг“ ЕАД заявява искане за отмяна на обжалваното решение и прекратяване на производството по отношение на него. Излага, че липсва правен интерес от участието му в производството. Необосновано е конституиран като съищец. Другият ищец не е посочил да има вземане срещу него, за да може да упражни правата му по реда на чл.134 от ЗЗД. Между дружеството и И. П. липсва правна връзка и ако искът за изплащане на обезщетение бъде уважен няма пречка сумата да постъпи в нейния патримониум, а не да бъде получена от дружеството.

Затова моли въззивния съд да отмени обжалваното от него решение и да прекрати производството по отношение на него.

В депозиран писмен отговор И. П. оспорва жалбата на „Уникредит лизинг“ ЕАД. Счита я за неоснователна. Счита, че не са налице предпоставките на чл.250 от ГПК.

В депозиран писмен отговор „ЗАД Армеец“ АД и в съдебно заседание

чрез процесуалния си представител оспорва жалбата на ищеца И. П. като я счита за неоснователна. Обжалваното от нея решение е правилно и законосъобразно.

Съдът, след като обсъди събраните в първоинстанционното и въззивно производство доказателства по реда на чл.235 от ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Съдът е сезиран с искове по чл. 405, ал.1 КЗ във вр. с чл.134 от ЗЗД и чл.86, ал.1 от ЗЗД. В исковата молба ищецът И. П. твърди, че на 20.11.2015г. между нея като лизингополучател и „Уникредит Лизинг“ АД като лизингодател е сключен договор за финансов лизинг № 118891/20.11.2015г., имащ за предмет нов лек автомобил марка БМВ, модел „420d xDrive Gran Coupe“. Срокът на договора е 48 месеца, а договорената лизингова цена е 77 147, 78лв., платима на 48 месечни вноски съгласно погасителен план. Съгласно чл.13 от договора за лизинг ищецът е сключила застраховка „Каско“ и задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ със застрахован – лизингодателя, но за нейна сметка. Застраховка „Каско“ с клауза „Пълно Каско“ е била валидна за периода 23.11.2016г. до 22.11.2017г. при застрахователна сума 70 190лв. На 09.11.2017г. застрахованото МПС е било управлявано от правоспособен водач М. П.- син на ищеца, когато при преминаване през кръстовището между бул. „Черни връх“ и бул. „Св. Наум“ е настъпило ПТП с негово участие и с участието на още четири МПС. За настъпилото събитие са уведомени органите на КАТ и е съставен Констативен протокол за ПТП № К-839/09.11.2017г. При ответното дружество е образувана щета, по която е установено, че застрахованият лек автомобил е тотална щета. Застрахователят е отказал да изплати застрахователно обезщетение като се е позовал на т.14.5 от ОУ, а именно, че не покрива вреди, които са настъпили в резултат на умишлени или с груба небрежност действия. Пзовава се на констативния протокол, в който е записано, че водачът на застрахованото МПС е преминал на червен сигнал на кръстовището. Ищецът П. оспорва, това твърдение като сочи, че в тази част констативния протокол няма обвързваща доказателствена сила по отношение на механизма, освен ако пътния инцидент е станал в присъствието на длъжностното лице. Ако в него не се съдържа подписа на участвалите в инцидента в тежест на ответника е да докаже механизма му и

противоправното поведение на водача на застрахованото МПС. И. П. оспорва, че непредпазливото пресичане на кръстовище при забранен сигнал на светофарната уредба е проява на груба небрежност по смисъла на ОУ. Посочва, че в тях има раздел „Дефиниции“, в които е дефинирана примерно коя проява е груба небрежност, но сред тях не е преминаването на червен сигнал на кръстовище. Излага, че небрежността ще е груба, ако водачът кумулативно е съзнавал поведението си и риска, който поема, но независимо от това е нарушил правилата за движение по пътищата, надявайки се да предотврати вредоносните последици и не е положил елементарно старание и внимание да смекчи риска и/или да предотврати настъпването им, пренебрегвайки основни правила за безопасност на движението. Твърдението за груба небрежност трябва да се докаже от ответника. Ищецът счита, че т.14.5 от ОУ е нищожна като противоречаща на закона по смисъла на чл.26 от ЗЗД- на чл.408, ал.1 ,т.1 и т.2 от КЗ. Ищецът счита, че на основание чл.384, ал.2 и ал.3 от КЗ има правен интерес да предяви исквете. Алтернативно счита, че е приложима и общата уредба на чл.134 от ЗЗД. Затова ищецът моли съда да осъди ответника да заплати на „Уникредит лизинг“ ЕАД обезщетение за имуществени вреди в размер на 55 000 лв., в едно със законната лихва, считано от датата на депозиране на исковата молба до окончателното му изплащане, както и лихва за забава от 6 738, 04 лв. за периода 01.12.2017г. до 14.02.2019г. Претендира разноски.

В депозиран писмен отговор в срок ответникът „ЗАД Армеец“ АД оспорва предявените искове. Не оспорва, че между него и „УниКредит Лизинг“ ЕАД е сключена застраховка „Каско “ с покритие „Пълно Каско“ . Счита, че спорът между страните по делото е затова дали заявените вреди са в резултат на събитие, съставляващо покрит риск по застрахователния договор и дали застрахованият собственик е изпълнил договорните си задължения, уредени в ОУ, относими към полагането на необходимите грижи за предпазване на застрахованото имущество от вреди. Сочи, че водачът на лек автомобил БМВ с рег. № *** М. П. е преминал на червен сигнал през кръстовището на бул. „Черни връх“ и бул. „ Св. Наум“ на работеща в автоматичен режим светофарна уредба. В резултат на това е предизвикал ПТП. Съгласно т.14.5. от ОУ, застрахователят не изплаща обезщетение, ако щетите са причинени в резултат на груба небрежност на застрахования.

С определение, постановено по реда на чл.146 от ГПК като съищец в производството е конституирано „УниКредит лизинг“ ЕАД.

В депозирано писмено становище дружеството е заявило, че между него и ответника има сключена застраховка „Каско“. За да се уважи иск по чл.405 от КЗ във вр. с чл.134 от ЗЗД трябва да са налице определени предпоставки, както и да се установи, че ищецът П. се явява негов кредитор, поради което може да упражни негови имуществени права, доколкото неговото бездействие застрашава удовлетворяването на кредитора. В исковата молба не се сочи, че ищецът има конкретно неудовлетворено вземане, произтичащо от сключения договор за финансов лизинг и не сочи доказателства, че лизинговото дружество бездейства по отношение на събирането на вземането за застрахователно обезщетение от ответника. Счита, че въпросът за допустимостта на тези искове е решен с влязло в сила определение № 3646/22.11.2018г. на САС, по в.ч.гр.д. № 4445/18г. Соци, че ищецът няма иск по чл.134 от ЗЗД, тъй като И. П. е придобила останките от лизинговата вещь и е станала негов собственик. Изплатила е пълната цена на лизинговия актив и липсва остатъчна стойност, която да бъде покрита от застрахователното обезщетение. Към датата на образуване на делото- 14.02.2019г., ищецът вече е била придобила останките на лизинговият автомобил с договор от 22.02.2018г., което потвърждава липсата на правен интерес от предявяването на иск по чл.134 от ЗЗД. На 22.02.2018г. е сключен Анекс№ 1 към договора за лизинг, с който е прието, че дължимата сума от лизингополучателя е 40 196, 04лв. Тя е платена изцяло от последния. На 22.02.2018г. е сключен договор за покупко- продажба на останки на процесното МПС. Липсват непогасени вземания от лизингополучателя към „УниКредит лизинг“ и към ответника, което обуславя липсата на правен интерес от участието на лизингодателя в процеса. Счита исковете за недопустими по отношение на него и производството следва да бъде прекратено в тази част.

Не се спори, че на 20.11.2015г. между И. П. и „УниКредит Лизинг“ ЕАД е сключен договор за финансов лизинг № 118891. С него лизингодателят се е задължил да придобие лизингов обект и да го предостави за ползване на лизингополучателя. Няма спор, че лизинговият обект е нов лек автомобил марка „БМВ“, модел „420d xDrive Gran Coupe“, описан в Приложение № 1 към договора. Лизинговата цена е 77 147, 78лв., платима на 48 лизингови

вноски, посочени по размер в погасителен план, представляващ Приложение № 2 към договора за лизинг.

Безспорно е, че лизингодателят и лизингополучателят са сключили Анекс № 1/22.02.2018г. , в който е посочен размера на оставащото задължение на последния от 40 196, 04лв., както и че лизингополучателят желае да получи собствеността върху останките на лизинговия обект. Към анекса е изготвен Погасителен план.

Не се спори, а и видно от застрахователна полица от 28.09.2016г. е, че между „УниКредит лизинг“ ЕАД и ответното дружество е сключена застраховка „Каско“ с покрити рискове „Пълно Каско“ , валидна от 00.00ч. на 23.11.2016г. до 23.59ч. на 22.11.2017г. за лизинговия обект. Безспорно е, че е уговорено разсрочено плащане на дължимата застрахователна премия на четири вноски. Неразделна част от застрахователната полица са ОУ.

Безспорно, а и от Констативен протокол № К-839/09.11.2017г. е, че на същата дата е настъпило ПТП с участието на застрахованото МПС, управлявано от М. П., син на ищеца.

Видно от представените писмени доказателства е, че при ответника е образувана щета по заявление на ищеца за настъпило застрахователно събитие, по която е постановен отказ за изплащане на застрахователно обезщетение, основаващ се на т.14.5 от ОУ.

Към отговора на исковата молба на застрахователя са представени ОУ.

Към писменото становище на „УниКредит Лизинг“ ЕАД са представени писмени доказателства. От тях се установява, че на 22.02.2018г. е сключен договор за покупко- продажба на останки от МПС между дружеството и И. П., с който тя е придобила правото на собственост върху останките на лек автомобил БМВ, предмет на лизинговия договор от 20.11.2015г. Не се спори, че това МПС е с прекратена регистрация от МВР, както и че лизингополучателят И. П. е погасила всички задължения към лизингодателя по договора за лизинг от 20.11.2015г.

По делото е представена в цялост образуваната щета от „ЗАД Армеец“ АД по уведомление – заявление от М. П..

Приета е като доказателство и преписка от СДВР – отдел „Пътна полиция“ във връзка със съставен АУАН на М. П. и наложена глоба за ПТП,

станало на 09.11.2017г. В нея се съдържа решение от 04.06.2018г. на СРС, НО, 3 състав, постановено по нахд № 2531/18г.

В хода на съдебното дирене е допусната автотехническа експертиза, която е дала заключение за средната пазарна стойност на лекия автомобил, за вертикалната и хоризонтална маркировка на процесното кръстовище, както и дали водачът на застрахования автомобил е имал възможност да предотврати ПТП.

Съдът възприема заключението като компетентно, обосновано и безпристрастно.

Събрани са гласни доказателства.

Свидетелят М. излага възприетото от него във връзка с настъпването на пътния инцидент.

Съдът кредитира показанията на свидетеля като основаващи се на лични впечатления за фактите и обстоятелствата, които излага.

В хода на съдебното производство са събрани и други писмени доказателства с оглед твърденията и възраженията на страните.

При тази фактическа обстановка СГС е отхвърлил изцяло предявените иски, като с решение по чл.250 от ГПК е оставил без уважение искането на „УниКредит Лизинг“ ЕАД за прекратяване на производството по делото по отношение на него.

Пред настоящата инстанция нови доказателства не са ангажирани.

При така установената фактическа обстановка от правна страна съдът приема, че предмет на въззивно разглеждане са обективно съединени иски по чл. 405, ал.1 от КЗ във вр. с чл.134 от ЗЗД и чл.86, ал.1 от ЗЗД.

Въззивният съд се произнася служебно по валидността на първоинстанционното решение, по допустимостта му в обжалваната част, а по отношение на правилността му е обвързан от посоченото в жалбата- чл.269 от ГПК, с изключение на допуснато нарушение на императивна материалноправна норма.

Обжалваното решение е валидно.

По допустимостта му.

С иска по чл.405, ал.1 от КЗ разполага застрахования срещу

застрахователя по имуществената застраховка, за да поиска изплащане на застрахователно обезщетение в уговорения срок при настъпването на застрахователен риск/събитие.

Пасивно легитимиран да отговаря по тази претенция е застрахователят по имуществена застраховка като в процеса следва да направи и изчерпа всички правопогасяващи възражения, които го освобождават от отговорност.

Предпоставка, за да възникне правото на застрахователно обезщетение е наличието на валидно сключен застрахователен договор. Той е двустранен, формален и възмезден. От него за всяка от страните възникват насрещни права и задължения. Едно от най-важните задължения на застрахования е да плати застрахователна премия. На него съответства това на застрахователя да плати обезщетение при настъпване на застрахователно събитие.

В тежест на ищеца е да установи наличието на договор по имуществена застраховка, настъпване на застрахователно събитие, което и покрит риск и застраховка да е валидна към момента на осъществяването му.

В тежест на застрахователя е да докаже при условията на главно и пълно доказване възраженията, които го освобождават от отговорност.

На основание чл.154 от ГПК в тежест на всяка страна е да докаже всички твърдения и факти, от които черпи за себе си благоприятни правни последици. Недоказването им означава съдът за приеме, че не са се осъществили.

Преди да разгледа спора по същество въззивният съд следва да се произнесе по въззивната жалба на „УниКредит лизинг“ ЕАД доколкото е свързана с определяне на надлежните страни в процеса. С определение от 26.02.2020г. дружеството е конституирано като ищец в процеса. Както в писменото становище, депозирано пред първоинстанционния съд, така и в жалбата си то изрично възразява, че няма правен интерес от конституирането му като страна по делото. Поддържа, че всички отношения между него като лизингодател и И. П. като лизингополучател са уредени и тя няма качеството на кредитор спрямо на него. Липсва правна връзка между тях. В решение № 155/22.04.2016г. по т.д. № 2575/14г., ВКС, I т.о. е прието, че „съдът следва да постанови решението си, съобразявайки правното положение на страните, такова каквото е към момента на приключване

устните състезания по делото, като следва да съобрази фактите, настъпили след предявяването на иска, ако същите са от значение за спорното право / чл. 235, ал. 3 ГПК /. Дори предявен преждевременно, искът следва да бъде уважен, ако в хода на делото се осъществят предпоставките за неговата основателност, макар да не са съществували към момента на предявяването му. Изрично в реш.178/13.05.2011 г. по гр. д. № 984/2010 г. на III г.о. на ВКС се сочи, че същата преценка съдът дължи и досежно материалноправната легитимация на страната, съобразявайки я такава каквато е доказана не към предявяването на иска, а към приключване на устните състезания по делото. Следователно, несъществуването на материалноправната легитимация на ищеца към момента на депозиране исковата молба не съставлява основание за отхвърляне на иска, само на това основание, ако и в хода на съдебното производство, до приключване на устните състезания, същата възникне.“

Събраните в хода на производството писмени доказателства установяват, че по договора за финансов лизинг страните нямат взаимни права и задължения, доколкото лизингополучателят е погасил задължението си, такова каквото е установено в Анекс № 1/22.02.2018г. С договор за покупко- продажба на останки на МПС лизингодателят като собственик на лекия автомобил, предмет на договора за лизинг, е продал на И. П. останките му, които са били налични след ПТП на 09.11.2017г. На основание чл.15, ал.1 от договора за финансов лизинг от 20.11.2015г. при пълна загуба на лизинговия обект лизингодателят остава собственик на евентуалните му останки. Негово право е да прецени как да се разпорежи с тях. В случая той ги е продал на лизингополучателя. Не е спорно, е и от представената референция № 301238/21.11.2019г. се установява, че всички задължения на лизингополучателят по договорът за финансов лизинг от 20.11.2015г. са погасени и отношенията между страните са напълно уредени. С придобиване на лизинговия обект, включително и на неговите останки, с плащане на цялата стойност/ всички лизингови вноски/ по договора за лизинг, се прекратява облигационното правоотношение между страните. Затова лизингополучателят не може да бъде кредитор на лизингодателя и няма каквото и да било вземане, което да упражни вместо него. Т.е. не е налице материална и процесуална легитимация на „УниКредит Лизинг“ ЕАД като ищец в процеса. Липсва правен интерес от привличането му като надлежна страна, поради което производството по отношение на него е недопустимо и

следва да бъде прекратено.

Искът, предмет на разглеждане, предявен от И. П. за заплащане на застрахователно обезщетение за имуществени вреди от застрахователя по имуществената застраховка в полза на лизингодателя е с правно основание чл.405, ал.1 във вр. с чл.134 от ЗЗД. По делото безспорно се установи, че договорът за лизинг е преустановил действието си, поради което тя няма качеството на кредитор по отношение на „УниКредит Лизинг“ ЕАД и респективно право, което да упражни вместо него поради бездействието му по реда на чл.134 от ЗЗД. От друга страна със сключения договор за покупко-продажба на останки на МПС на 22.02.2018г. и изплащане на всички лизингови вноски рискът от погиване на вещта е за собственика, т.е. за И. П./ Р № 24/21.06.2016г. по т.д. № 1526/14г., ВКС, I т.о./. Макар, че лизинговият обект е погинал по време на действието на договора за финансов лизинг съдът е длъжен да съобрази всички факти, които са настъпили и които са установени в процеса на основание чл.235, ал.3 от ГПК, а именно че облигационната връзка е прекратена. Правата по застрахователната полица по застраховка „Каско“ с покрит риск „Пълно Каско“ могат да бъдат упражнени само от застрахователя, какъвто е лизингодателят, но не и от застрахованият лизингополучател. Последният би могъл да има тази възможност само, ако „УниКредит Лизинг“ ЕАД се е отказал от това свое право при условията на чл.15, ал.3 от договора за финансов лизинг. Той не го е направил, както се установява от кореспонденцията между страните по делото. / Р № 105/20.07.2015г. по т.д. № 815/14г., ВКС, I т.о./ Съгласно чл.26, ал.2 от ГПК никой не може да предяви чужди права пред съд, като такава процесуална субституция не е предвидена и в разпоредбата на чл.384, ал.2, т.2 от КЗ. Поради това ищецът е предявил чужди права пред съда без това да е предвидено в закона. Няма такива, обусловени от облигационноправна връзка между И. П. и „УниКредит Лизинг“ ЕАД, които да се упражнят по чл.134 от ЗЗД. Не е налице абсолютна положителна процесуална предпоставка за съществуването и упражняването на правото на иска, а именно надлежна страна. Няма процесуална легитимация по отношение на ищеца П., което води до недопустимост на предявения главен иск, респективно на акцесорния по чл.86, ал.1 от ЗЗД, както и на цялото производство.

Поради изложеното обжалваното първоинстанционното решение от 11.10.2021г. и това от 03.06.2022г. са недопустими и подлежат на обезсилване, а производството на прекратяване.

По разноските.

С оглед изхода на спора на жалбоподателя И. П. не се дължат разноски за въззивното производство.

На въззивника „УниКредит Лизинг“ ЕАД не се дължат разноски за въззивното производство, тъй като няма направено такова искане.

На ответника по жалбите следва да се заплати юрисконсултско възнаграждение за производството пред САС в размер на 100 лв.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА решение 266064/ 11.10.2021г. на СГС, ГО, 24 състав, постановено по гр.д. № 2182/19г. и решение № 261866/03.06.2022г., постановено по същото дело по реда на чл.250 от ГПК.

ПРЕКРАТЯВА производството по делото като недопустимо.

ОСЪЖДА И. М. П., ЕГН *****, гр. ***, ул. „****“ № ***, ет.***, ап.*** и със съдебен адрес: гр. София, ул. „Хр. Белчев“ № 2, 4ти полуетаж, офис 4 чрез адв. Н. Д. да заплати на „ЗАД Армеец“ ЕАД, ЕИК 121076907, гр. София, ул. „Ст. Караджа“ № 2 сумата от 100 лв./сто лева/ разноски по делото пред САС.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок от съобщението до страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____

